

MGA MADALAS ITANONG SA ORGANIKONG AGRIKULTURA

SAGOT BATAY SA PNS/BAFS 07:2016

PAGHAHAYUPAN (Animal Production)

TABLE OF CONTENTS

- 1 ANO ANG ORGANIC FARMING?
- 2 MAAARI BANG GUMAMIT NG RECYCLED COMPOST BILANG HIGAAAN SA ORGANIKONG PAGHAHAYUPAN?
- 3 PINAHIHINTULUTAN BA SA ORGANIKONG PAGHAHAYUPAN ANG PAGPUTOL NG TUKA, NGIPIN, SUNGAY, AT IBA PANG MGA KATULAD NA KAUGALIAN?
- 4 ANO ANG "BIOSECURITY" AT BAKIT ITO KAILANGAN SA ORGANIKONG PAGHAHAYUPAN?
- 5 ANO ANG MGA IPINAGBABAWAL NA SANGKAP SA PAGGAWA NG ORGANIKONG PAKAIN?
- 6 PAANO MAKILALA ANG MGA ORGANIKONG PRODUKTO NA NASA MERKADO AT PAMILIHAN?

1. ANO ANG “ORGANIC FARMING” O ORGANIKONG PAGSASAKA?

Ang organikong pagsasaka ay isang pamamaraan o sistema ng pagsasaka na ibinatay sa Philippine National Standard for Organic Agriculture (PNS-OA). Sa sistemang ito, higit na pinahalalagan ang pangangalaga sa kalikasan, angkop na pangangalaga sa hayop ayon sa kanilang likas na pangangailangan, at sa kalusugan ng magsasaka gayundin ang mga mamimili sa pagbabawal sa paggamit ng nakalalasang kemikal tulad ng sintetikong pestisidyo at abono o pataba.

(PNS/BAFS 07:2016, 3.32, p.4)

2. ANO ANG MGA DAPAT ISAALANG-ALANG SA ORGANIKONG PAGHAHAYUPAN?

Sa organikong pamamaraan ng paghahayupan, ang mga pangunahing isinasalang-alang ay ang sumusunod:

- Malayang nakakikilos ang hayop;
- Sapat na hangin at liwanag ng araw ayon sa pangangailangan ng hayop;
- Proteksiyon laban sa labis na sikat ng araw, ulan, at malakas na hangin;
- Mayroong lugar pahingahan ayon sa pangangailangan ng hayop. Para sa mga hayop na nangangailangan ng higaan, nararapat na ito ay gawa sa natural na materyales;
- Malayang nakaiinom ng malinis na tubig at nakakukuha ng pagkain ayon sa pangangailangan ng hayop; at
- Malayang nakapanginginain sa pastulan.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.1.1, p.13)

3. IPINAGBABAWAL BA ANG PAGBABAKOD SA MGA HAYOP GAMIT ANG KAHoy, ATIPAN, AT ALAMBRE?

Ang pagkukulong o pagbabakod sa mga hayop ay pinahihintulutan lamang kung ito ay para sa kapakanan at proteksiyon ng hayop laban sa mga banta tulad ng matinding sikat ng araw at malakas na ulan o kung ang hayop ay may sakit at nangangailangan ng atensiyong medical.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.1, p.13)

4. MAAARI BANG GUMAMIT NG RECYCLED COMPOST BILANG HIGAAAN SA ORGANIKONG PAGHAHAYUPAN?

Hangga't gawa sa mga natural na materyales ang recycled compost, ito ay maaaring gamitin bilang higaan ng anumang uri ng hayop.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.1, p.13)

5. PINAPAYAGAN BA ANG PAGGAMIT NG HAWLANG DE BATERYA O 'BATTERY-TYPE' CAGE AT PANG-ISAHANG KULUNGAN SA PAG-AALAGA NG ORGANIKONG HAYOP?

Maliban sa hayop na iniingat at inilalayo sa kawan sa kadahilanang ito ay may sakit o nagpapagaling mula sa pinsala sa katawan, ang paggamit ng hawlang de baterya o 'battery-type' cage at pang-isahang kulungan sa organikong paghahayupan ay hindi pinahihintulatan.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.1.2, p.13)

6. ANO ANG MGA IPINAGBABAWAL NA PAMAMARAAN NG PAGPAPARAMI SA ORGANIKONG PAGHAHAYUPAN?

Mahigpit na ipinagbabawal ang paggamit ng reproductive hormones, embryo transfer, genetic engineering, at semen sexing.

(PNS/BAFS 07:2016, 4.1.1.9, p.7)

7. PINAHIHINTULUTAN BA SA ORGANIKONG PAHAHAYUPAN ANG PAGPUTOL NG TUKA, NGIPIN, SUNGAY, AT IBA PANG MGA KATULAD NA KAUGALIAN?

Pinapayagan ang mga ganitong kaugalian o gawi sa hayop, gayunpaman, kailangan na kwalipikadong tao ang magsasagawa nito upang mabawasan ang paghihirap ng hayop.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.3, p.14)

8. PINAHIHINTULUTAN BA ANG PAGTATALI SA MGA HAYOP?

Ang pagtatali sa hayop ay hindi pinahihintulutan sa organikong paghahayupan. Maaari lamang itali ang hayop kung ito ay para sa kaniyang kapakanan at kaligtasan subalit ito ay dapat sa maikling panahon lamang. Hangga't maaari, hinahayaang nakagagala ang mga hayop ayon sa kaniyang natural na gawi.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.3.3, p.15)

9. ANO ANG “BIOSECURITY” AT BAKIT ITO KAILANGAN SA ORGANIKONG PAGHAHAYUPAN?

Ang “biosecurity” ay mga pamamaraan, alituntunin, at hakbang na ipinatutupad sa organikong paghahayupan upang maiwasan ang pagpasok ng mga nakahahawang sakit sa hayop at gayundin ang pagkalat ng sakit.

Ilan pa sa mga epektibong pamamaraan sa biosecurity ng mga hayop ay ang pagsunod sa Good Animal Husbandry Practices (GAHP).

Ilan sa mga halimbawa ng pamamaraan ng pang-biosecurity ay ang sumusunod:

- Pagkakaroon ng tamang karatula sa paligid;
- Pagkakaroon ng tamang plano ng pasilidad;
- Pagpili ng tamang paglalahi ng hayop; at
- Pagbibigay ng tama at dekalidad na pakain.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.8, p.15)

10. ANO ANG MGA PINAHIHINTULUTANG SANGKAP SA PAGGAWA NG ORGANIKONG PAKAIN?

Ang mga pakain na nagmula sa halaman na hindi organiko ay maaari lamang gamitin kung ang mga ito ay ginawa at inihanda nang walang gamit na kemikal.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.4, p.15)

Maaari ding gumamit ng mga pakain na mula sa mineral kung ang pinagmulan ay mga trace elements at nagmula sa mga likas na pinagmulan.

Ang mga pakain mula sa hayop ay hindi pinahihintulutan maliban sa mga produktong gawa sa gatas, isda, at iba pang hayop na galing sa tubig. Para sa karagdagang impormasyon, maaaring sumangguni sa **Annex C ng PNS OA.**

11. ANO ANG MGA IPINAGBABAWAL NA SANGKAP SA PAGGAWA NG ORGANIKONG PAKAIN?

Ang sumusunod ay hindi pinapahintulutan na maging sangkap ng organikong pakain:

- Sintetikong pampalaki at pampasigla;
- Sintetikong pampagana;
- Pangusilba o preservative;
- Artipisyal na pangkulay;
- Urea at iba pang sintetikong sangkap na may nitrogen;
- Tira o bahagi ng bangkay ng hayop;
- Dumi ng hayop;
- Sintetikong amino acids;
- Genetically engineered micro-organisms at mga produkto nito;
- Sintetikong antibiyotiko; at
- Sintetikong bitamina at mineral.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.4.4, p.15)

12. PINAHIHINTULUTAN BA SA ORGANIKONG PAGHAHAYUPAN ANG PAGGAMIT NG ORGANIKONG PAKAIN NA GAWA SA IBANG BANSA?

Bukod sa sariling gawa na organikong pakain, maaaring bumili at gumamit ang magsasaka ng organikong pakain mula sa ibang bansa. Gayunman, tanging pakain na pumasa sa pamantayan ng organikong paghahayupan ang maaaring gamitin, kahit ito pa ay gawang local o sa ibang bansa.

(PNS/BAFS 07:2016, 6.4, p.15-16)

13. PAANO MAKILALA ANG MGA ORGANIKONG PRODUKTO NA NASA MERKADO AT PAMILIHAN?

Ang bawat produkto ay kinakailangang may etiketa sa pakete na nagsasaad ng pangalan, logo, at selyo ng kinikilalang Organic Certifying Body, Organic Mark, OCB Accreditation number na nagmula sa BAFS, at Registration number na ibinigay ng isa sa mga angkop na ahensiya ng Kagawaran ng Agrikultura.

Sa ganitong paraan malalaman at matitiyak na ang produkto ay nagmula sa organikong sakahan.

Iba pang mga batayang babasahin hinggil sa Organikong Agrikultura:

1. Mga Madalas Itanong sa Organikong Agrikultura: Paghahayupan (Sagot Batay sa PNS/BAFS 07:2016)
2. Philippine National Standard for Organic Agriculture (PNS/BAFS 07:2016)
3. Philippine National Standard for Organic Soil Amendments (PNS/BAFS 183:2016)
4. Philippine National Standard for Organic Aquaculture (PNS/BAFS 112:2016)

Source:

Bureau of Agriculture & Fisheries Standards

*“A food-secure and resilient Philippines
with prosperous farmers and fisherfolk”*

Gihimo ug Giapud-apud sa:

DEPARTMENT OF AGRICULTURE - CARAGA REGION
Regional Agriculture and Fishery Information Section
Capitol Site, Butuan City

Inabagan sa:
Organic Agriculture Program
Caraga Region

 www.facebook.com/darfo13

 da13caragainfo@gmail.com

 (085) 815-2009

 (085) 341-2114